

Mehmet ÇATLI
Kamu Hukuku Doktoru

**DEMOKRATİK TOPLUM DÜZENİNİN
GEREKLERİ BAĞLAMINDA
MUKTEDİR/ERKLİ DEMOKRASİ**

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ	VII
İÇİNDEKİLER.....	XI
KISALTMALAR.....	XV
GİRİŞ.....	1

Birinci Bölüm

AVRUPA İNSAN HAKLARI SÖZLEŞMESİ VE AVRUPA İNSAN HAKLARI MAHKEMESİ'NE GÖRE DEMOKRATİK TOPLUM DÜZENİNİN GEREKLERİ

I. AİHS VE DEMOKRATİK TOPLUM DÜZENİNİN GEREKLERİ	6
A. AİHS' i Hazırlayan Organ Olarak Avrupa Konseyi ve Demokratik Toplum Düzeni.....	6
B. Avrupa Konseyi'nin Venedik Komisyonu.....	8
C. AİHS' le Öngörülen Demokratik Toplum Düzeni	10
1. Sözleşme Hakkında Genel Bilgiler.....	10
2. Demokratik Toplum Düzenine Ulaşılması ve Korunmasında İşlevsel Bir Yöntem Olarak: Sözleşmenin Yorumlanması	12
a. Genel Kural Olarak	13

b. Dinamik (Evrimsel) Yorum	14
c. Avrupa Ulusal Hukuk Ölçütlerini Esas Alan Yorum	15
d. Orantılılık İlkesi	17
e. Takdir Alanı Doktrini	18
f. Uluslar arası Standartlara Gönderme Yapılması.....	19
3. Sözleşme Maddelerinde Demokratik Toplum Düzeni.....	21
II. AVRUPA İNSAN HAKLARI MAHKEMESİ VE DEMOKRATİK TOPLUM DÜZENİNİN GEREKLERİ	27
A. Teknik Bir Kavram Olarak Demokratik Toplum Düzeninin Gerekleri.....	30
B. Divan'dan Mahkemeye İntikal Eden Demokratik Toplum İlkeleri	31
C. Mahkemeye Göre Demokratik Toplum Düzeninde Özel Yaşam ve Aile Yaşamına Saygı Hakkı ve Gereklilikleri	33
D. Mahkemeye Göre Demokratik Toplum Düzeninde, Din ve Vicdan Özgürlüğü ve Gereklilikleri.....	45
E. Mahkemeye Göre Demokratik Toplum Düzeninde İfade Özgürlüğü ve Gereklilikleri.....	50
F. Mahkemeye Göre Demokratik Toplum Düzeninde Toplanma ve Örgütlenme Özgürlüğü ve Gereklilikleri.....	53
III. BİRİNCİ BÖLÜME İLİŞKİN ARA DEĞERLENDİRME	55

İkinci Bölüm
ANAYASA MAHKEMESİ BİREYSEL
BAŞVURU KARARLARINDA
DEMOKRATİK TOPLUM DÜZENİNİN
GEREKLERİ

I. BİREYSEL BAŞVURU YOLUNUN GENEL ÖZELLİKLERİ	64
A. Bireysel Başvuru Kurumuna Duyulan İhtiyaç.....	64
B. Bireysel Başvuru Kurumuyla İlgili Hukuki Düzenlemeler	66
1. Hukuk Sistemimize girişi.....	66

2. 6216 Sayılı Kanun ve Anayasa Hükümlerinin Daha Somut Hale Gelmesi	68
3. Anayasa Mahkemesi İçtüzüğü	69
C. Bireysel Başvuru Kurumunun Temel Nitelikleri.....	70
D. Bireysel Başvuru Çerçevesinde Anayasa Mahkemesince Yapılan İncelemenin Kapsamı.....	71
E. Bireysel Başvuruya Konu Edilebilecek Temel Haklar	73
F. Bireysel Başvuruda Esas İncelemesi İçin Gerekli Şart: Kamu Gücü Müdahalesi	75
G. Bireysel Başvurunun Maddi Şartları	76
II. BİREYSEL BAŞVURU KARARLARINDA DEMOKRATİK TOPLUM DÜZENİNİN GEREKLERİ	78
A. Bireysel Başvuru Öncesinde AYM ve Demokratik Toplum Düzeninin Gerekleri.....	78
a. Demokratik Toplum Düzeni Kavramının Anayasa'ya Girişi	78
b. Bireysel Başvuruya Kadar AYM Kararlarında Demokratik Toplum Düzeninin Gerekleri	80
B. Bireysel Başvuru Kararlarında Özel Yaşama Ve Aile Yaşamına Saygı Hakkı ve Demokratik Toplum Düzeninin Gerekleri.....	82
1. Anayasa ve Sözleşme Hükümleri.....	82
2. Bireysel Başvuru Kararları Ve Demokratik Toplum Düzeninin Gerekleri.....	85
a. Özel Yaşam (Yaşama Hakkı; Maddi ve Manevi Varlığını Koruma ve Geliştirme Hakkı; Özel Hayatın Gizliliği)	86
b. Aile Yaşamının Korunması	91
c. Haberleşme ve Konuta Saygı Hakkı.....	93
C. Bireysel Başvuru Kararlarında Düşünce, Vicdan Ve Din Özgürlüğü Ve Demokratik Toplum Düzeninin Gerekleri	96
1. Anayasa Ve Sözleşme.....	96

2. Bireysel Başvuru Kararları Ve Demokratik Toplum Düzeninin Gerekleri.....	97
D. Bireysel Başvuru Kararlarında İfade Özgürlüğü Hakkı Ve Demokratik Toplum Düzeninin Gerekleri	102
1. Anayasa ve Sözleşme.....	102
2. Bireysel Başvuru Kararları Ve Demokratik Toplum Düzeninin Gerekleri.....	103
E. Bireysel Başvuru Kararlarında Toplantı ve Örgütlenme Özgürlüğü Ve Demokratik Toplum Düzeninin Gerekleri	105
1. Anayasa ve Sözleşme.....	105
2. Bireysel Başvuru Kararları Ve Demokratik Toplum Düzeninin Gerekleri.....	106
III. İKİNCİ BÖLÜME İLİŞKİN ARA DEĞERLENDİRME.....	109

Üçüncü Bölüm
BİR DEMOKRATİKLEŞ(TİR)ME ARACI
OLARAK DEMOKRATİK TOPLUM
DÜZENİNİN GEREKLERİ

I. Muktedir/Erkli Demokrasi ve Demokratikleş(tir)me Alanları	120
A. Demokrasi, Muktedir Demokrasi: Hangisi, Kimin?	120
B. Muktedir Demokrasinin Demokratik Toplum Düzeni ve Demokratikleş(tir)me Alanları	127
II. İki Mahkeme Tek toplum	130
III. ÜÇÜNCÜ BÖLÜME İLİŞKİN ARA DEĞERLENDİRME	133
SONUÇ	137
KAYNAKLAR	145